

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/189/2002

PREFERENCJE PARTYJNE W LISTOPADZIE

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LISTOPAD 2002

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Dwie tury wyborów samorządowych i towarzysząca im kampania były wydarzeniami, które w ostatnim czasie wyraźnie zdominowały życie polityczne w naszym kraju. Partie polityczne i ich przywódcy mieli okazję odświeżyć swój wizerunek w świadomości społecznej. Ponieważ proces ten odbywa się głównie za pośrednictwem mediów, jedni - z różnych powodów częściej w nich obecni - mieli więcej okazji, by przypomnieć o sobie swoim potencjalnym zwolennikom, inni zaś nieco mniej. Ogłoszenie oficjalnych wyników pierwszej tury wyborów samorządowych niewątpliwie mogło wpłynąć na preferencje partyjne Polaków, jako że zwycięzcy bądź tylko ugrupowania uważane za takie miały szansę przyciągnąć nowych zwolenników. Trzeba zastrzec, że sondaż przeprowadziliśmy przed ostatecznym wyłonieniem zwycięzców w drugiej turze wyborów na stanowiska wójtów, burmistrzów i prezydentów miast.

Gdyby wybory parlamentarne odbywały się w listopadzie¹, udział w nich wzięłoby - według własnych deklaracji - 57% ankietowanych, o 4 punkty mniej niż w październiku (tuż przed wyborami samorządowymi), a niemal tyle samo co we wrześniu. W listopadzie poza deklarowaną frekwencją zmalał także odsetek respondentów zdezorientowanych, nieumiejących wskazać partii, na którą oddaliby swój głos. Obecnie 16% ankietowanych deklarujących chęć wzięcia udziału w wyborach nie wie, któremu z ugrupowań udzieliłoby poparcia. Potwierdza to znaną prawidłowość, że okres wyborczy sprzyja „docieraniu się” poglądów i postaw politycznych, a także przewartościowaniom ocen i krystalizacji sympatii partyjnych.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (150) przeprowadzono w dniach 8-11 listopada 2002 roku na liczącej 1042 osoby reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	Wskazania respondentów według terminów badań										
	I 2002	II 2002	III 2002	IV 2002	V 2002	VI 2002	VII 2002	VIII 2002	IX 2002	X 2002	XI 2002
	w procentach										
Trudno powiedzieć	12	13	12	12	14	15	14	20	21	20	16

Po pierwszej turze wyborów samorządowych sytuacja wśród najbardziej liczących się partii politycznych zmieniła się tylko w niewielkim stopniu, choć w kierunku - jak się wydaje - znaczącym politycznie, który można było zaobserwować w tych wyborach.

Tabela 2

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w potencjalnych wyborach i mających sprecyzowane sympatie polityczne*										
	II 2002	III 2002	IV 2002	V 2002	VI 2002	VII 2002	VIII 2002	IX 2002	X 2002	XI 2002	
	w procentach										
Sojusz Lewicy Demokratycznej	47	35	33	34	31	30	30	34	36	30	
Prawo i Sprawiedliwość	9	11	11	10	14	12	15	12	12	13	
Samoobrona RP	10	11	10	13	14	17	12	14	11	13	
Liga Polskich Rodzin	7	10	6	7	8	8	8	7	8	11	
Platforma Obywatelska RP	11	10	12	11	10	12	10	10	12	10	
Polskie Stronnictwo Ludowe	8	9	12	9	8	7	10	8	9	9	
Unia Wolności	2	3	3	5	5	4	5	2	3	4	
Unia Pracy	1	2	4	3	4	3	4	5	3	3	
Krajowa Partia Emerytów i Rencistów	3	4	3	2	1	3	2	2	2	2	
Ruch Społeczny / RS AWS	2	2	2	2	1	1	1	1	1	2	
Unia Polityki Realnej	1	1	2	1	1	1	1	1	0	2	
Zjednoczenie Chrześcijańsko-Narodowe	0	0	1	0	0	0	0	1	1	1	
Partia Ludowo-Demokratyczna	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	
Polska Partia Socjalistyczna	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0	
Stronnictwo Konserwatywno-Ludowe - RNP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Inne	0	1	1	2	2	1	1	2	2	1	
N=	475	563	558	491	481	445	400	560	597	499	

* Uwaga: W tabeli nie uwzględniono odpowiedzi „trudno powiedzieć”. Wielkość poparcia dla poszczególnych ugrupowań jest procentowana do tej grupy wyborców, którzy po pierwsze - chcą uczestniczyć w wyborach, po drugie - wiedzą, na kogo będą głosować.

Ugrupowaniem mającym najwięcej zwolenników nadal pozostaje SLD, na które chciałby głosować mniej niż co trzeci potencjalny wyborca mający sprecyzowane sympatie polityczne (30%). W porównaniu z okresem bezpośrednio przedwyborczym poparcie dla SLD zmalało o 6 punktów i osiągnęło poziom podobny do tego, jakie ugrupowanie to uzyskiwało w okresie wakacyjnym. Notowania znajdującej się w koalicji wyborczej i rządowej z SLD Unii Pracy w porównaniu z poprzednim miesiącem nie zmieniły się (3%).

Wśród pozostałych ugrupowań wyrównały się siły mierzone wielkością społecznego poparcia. W listopadzie drugie miejsce zajęły *ex aequo* PiS oraz Samoobrona, które zdobyły po 13% potencjalnych wyborców mających sprecyzowane sympatie polityczne. W porównaniu z październikiem oba ugrupowania nieco zyskały - poparcie dla Samoobrony wzrosło o 2 punkty, a odsetek zwolenników PiS zwiększył się o 1 punkt. Co dziewiąty potencjalny wyborca zorientowany politycznie (11%) chciałby głosować na LPR. Poparcie dla tej partii wzrosło o 3 punkty, co w tym miesiącu jest relatywnie najwyższym przyrostem liczby zwolenników. Co dziesiąty wyborca mający sprecyzowane sympatie partyjne (10%) jest gotów głosować na PO RP - partia ta straciła 2 punkty w stosunku do października. Co jedenasty potencjalny uczestnik głosowania chciałby oddać swój głos na PSL (9%).

Wśród pozostałych ugrupowań niemających swojej reprezentacji w parlamencie relatywnie najwięcej głosów w tym miesiącu miałyby szansę zdobyć UW (4%). Mniejsze poparcie zyskałyby KPEiR, RS oraz UPR (po 2%) oraz ZChN (1%).

Po wyborach samorządowych notowania ugrupowań koalicji rządzącej pogorszyły się bądź pozostały bez zmian. Najwięcej zwolenników straciło SLD, choć trzeba przypomnieć, że listopadowe dane porównujemy z wyjątkowo korzystnym wynikiem tego ugrupowania uzyskanym tuż przed wyborami. Wśród ugrupowań opozycyjnych straciło także PO. Zapewne

nie bez wpływu na notowania tej partii była - znana już w czasie przeprowadzania naszego sondażu - porażka jednego z założycieli PO Andrzeja Olechowskiego w wyborach na stanowisko prezydenta Warszawy. Zyskały natomiast ugrupowania postrzegane jako radykalne, które swój udział w wyborach samorządowych uznają za sukces - LPR oraz Samoobrona. Nieco lepsze są także notowania PiS (którego liderowi niewiele brakowało, by zwyciężyć już w pierwszej turze wyborów na prezydenta Warszawy) oraz znajdującej się poza parlamentem UW.

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI